

הלכות ברכת הפירות - ד

ברכת יין מזוג ויין תוסס

שוע"ר סי' קפג

ג חי, יש אומרים שיתן מהיין חי לתוך הכוס וכשמגיע לברכת הארץ יתן לתוכו מים, שכל כוס של ברכה מצוה מן המובחר שיהא מזוג כדי שיהא ערב ... מכל מקום אם אין היין חזק, שהוא ערב בלא מזיגה, אין צריך למוזגו כלל.

שוע"ר סי' רד

ט יין שמזוג במים, אפילו המים הם הרוב מברך עליו בורא פרי הגפן, אם הוא יין חזק שראוי לשתיה על ידי מזיגה גדולה כזו ודרך בני אדם לשתותו במקום יין על ידי מזיגה זו, שאם לא כן בטלה דעתו אצל כל אדם. ואם היין הוא אחד מששה במים, שיש במים ו' פעמים כמותו, אין מברכין עליו בורא פרי הגפן בכל ענין, שאע"פ שיש בו טעם יין אינו חשוב כלום בששה חלקים מים.

י שמרי יין שבמשמרת שנתן עליהם מים ג' מדות ויצא מהם ד', שנתמצה לתוכם מדה אחת יין מהשמרים, הרי זה כיון מזוג, שכן היה דרך מזיגת היין בימי חכמי התלמוד, שהיו יינותיהם חזקים, למזוג בג' חלקים מים, ולפיכך מברכים עליו בורא פרי הגפן ... ויינות שלנו שאינם חזקים כל כך משערים בשיעור מזיגת היין שבאותו מקום, ואם יצא פחות מזה מברך שהכל.

יא תמד שעושין מחרצנים או זגים שנותנים עליהם מים, דינם כשמרים, שאם לא יצא מהם יין כשיעור מזיגה שבאותו מקום מברכים עליו שהכל.

שוע"ר סי' ערב

ו יין חי, אפילו אם הוא חזק כל כך שראוי להמזוג בשלשה חלקים מים וחלק אחד יין, מקדשים עליו אפילו בלא מזיגה כלל. ומ"מ יותר טוב למזוג ... ויינות שלנו שאינם חזקים, הם יותר טובים בלא מזיגה.

ז יין צמוקים, דהיינו שכותשים ענבים יבשים ונותנים עליהם מים ושורים אותם בהם ג' ימים ותוסס ונעשה יין, מקדשים עליו.

שוע"ר סי' תסב

ה אף על פי שמי פירות שנתערבו בהם מים אין לשין בהם, אף על פי כן מותר ללוש ביין, אף שאי אפשר שלא נתערבה בו טיפה מים ... אין חוששין למים הללו, דכיון שנתערבו בו בעודו תירוש שלא היה עדיין יין וכל שהוא תוסס הוא נתבטל ונעשה יין, אם כן גם המים שנתערבו בו הופג טעמן ונשתנו להיות יין כדרך שנשתנה התירוש ונהפך ליין. אבל בעודו תירוש אסור ללוש בו.

יא המים ששרו בהן הצמוקים נשתנו מברייתן לאחר שנתנו בהן הצמוקין טעם יין, ונתהפכו להיות הן עצמן יין.

יב ענבים שנדרכו ונעצרו בגת על ידי קורה ואחר כך נתן מים על החרצנים, אפילו אם הוא בענין שמותר לקדש עליהן, אף על פי כן לא נתהפכו להיות יין ממש אלא הרי הן כיון מזוג במים ... אין כח היין ולא כח החרצנים חזק כל כך להפך את המים להיות כמו יין ממש, והרי דינם כיון מעורב במים.

שו"ת צמח צדק סי' כח

על דבר יין צמוקים אם מברכין עליו בורא פרי הגפן ומקדשים עליו, לפי שאומרים בשם הגאון אאזמו"ר ז"ל שצריך שיהיו שלשה ליטרות צמוקים לשטאף אחד יין [דהיינו שמג' ליטרות צמוקים יעשו רק שתי ליטרות יין, שהוא שטאף אחד]. הנה לכאורה באחרונים לא נמצא חומרא זו. דהבכור שור פ"ו דב"ב (דצ"ז ע"ב) העלה רק שצריך ליזהר שלא יתן כל כך מים שיהא הצמוקים אחר שנתגדלו אחד מששה במים ... המחמירים שהביא הבכור שור שלא יהו הצמוקים קודם שנתגדלו אחד מששה במים.

שו"ת צמח צדק סי' פב

באחרונים לא מצאתי מקום לחומרא זו ... על כן אין להורות כן לאחרים. ואילו הייתי שומע כן מכ"ק רבינו ז"ל, ודאי הייתי מחמיר, אכן אני לא שמעתי כן בפירוש, ואין ראוי גם כן מזה היפך. ואעפ"כ מי שיוכל להחמיר לעצמו שיהיו צמוקים כנ"ל ראוי להחמיר, הואיל ויש אומרים כן משמו ז"ל.